І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV Ч. 176. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1958 ЦЕНТІВ 12 CENTS TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 176. VOL. LXV.

УГОДІВСТВО З ДИКТАТУРАМИ НЕ МОЖЕ ВРЯТУВАТИ МИРУ — ТВЕРДИТЬ АЙЗЕНГАВЕР

ЗАПОВІДАЄ БОРОТЬБУ ЗА КВІМОЙ В ІМ'Я ОБОРОНИ ПРИНЦИПУ, ЩО НЕ ВІЛЬНО ПОТУРАТИ АҐРЕСІЇ. — НЕ ВІРИТЬ У ВІЙНУ І ПРОПОНУЄ ПЕРЕГОВОРИ

През. Двайт Д. Айзенгавер

Вашингтон. — „Якщо китайські комуністи рішили заризикувати війну, то не тому, що Квімой сам собою важливий для них. Вони обходились без Квімою від часу, коли 9 років тому захопили владу на китайському суходолі. Коли ж вони тепер рішили заризикувати війну, то це сталося тільки тому, що вони і їх совєтські союзники рішили випробувати, чи погрожування війною є політикою, яка може принести їм великі користі. Якщо це таке їх рішення, та Мюніх Західнього Пасифіку не купить нам миру ні безпеки. Він заохотить аґресорів. Він знеохотить наших тамошніх приятелів і союзників. Якщо історія вчить дечого, то угодівство доведе напевно до того, що будемо примушені вести велику війну..."

Таке заявив президент Айзенгавер у своїй промові до американського народу, а через нього до всього світу, яку виголосив через радіо-і телевізійні сіті в четвер 11 вересня ц. р. о год. 10 веч. У цій півгодинній промові Президент з'ясовував ситуацію в обширі протоки Формози. Він пригадав, що вже й раніше китайські комуністи бомбардували Квімой і Матсу, але припинили ті атаки наприкінці 1954 року, коли Конґрес ухвалив резолюцію в справі оборони Формози й Пескадорських островів та поручив йому, президентові ЗДА, вирішити, чи буде конечність боронити також прибережні острови, до яких належить і Квімой. 23 серпня ц. р. китайські комуністи відновили бомбардування Квімою з небувалою до цього часу силою, при чому внаслідку того бомбардування згинуло вже коло 1,000 осіб з-посеред 125,000-го населення Квімою. Водночас китайські комуністи одверто заповідають, що вони хочуть „визволити" не тільки Квімой, але й Формозу. Президент пригадав тактику комуністів супроти Кореї і Індокитаю, де вони теж виступали в ролі „визвольників", називаючи аґресорами Об'єднані Нації й Америку, які виступили в обороні Південної Кореї. Загрожений не Квімой, а весь обшир західнього Тихого океану. Головний тенор промови Президента, це доказування, що угодівством не можна заспокоїти ненаситний апетит експансивних диктаторських систем. Він пригадав передісторію другої світової війни — похід Італії Муссоліні проти Етіопії та доконані факти, що їх створював Гітлер з обсадженням військом Надренії, прилученням Австрії, розподілом Чехословаччини. Тоді демократичний світ також не хотів воювати, думаючи, що це далекі країни і проблеми, за які не варта проливати кров. Демократія хотіла заспокоїти аґресивні диктатури угодівством. Символом того угодівства став Мюнхенський пакт з Гітлером, в якому дозволено йому на підкорення Чехословаччини. Але цей рахунок був фальшивий і демократичні держави, поставлені в обличчі дальших гітлерівських аґресивних ходів, побачив безпосередню загрозу для себе і був примушений виступити збройно.

Тепер „світ знову поставлений перед проблему збройної аґресії. Могутні диктатури атакують окраїнні, але вільні території. Що маємо робити?" — запитує Президент. Він свідомий існування угодівців, для яких „не варта" боротися за Квімой. Але він запевняє, що угодівством не можна буде задовольнити, наситити комуністичних диктатур, які в кожному успіху своєї аґресії вбачають заохоту до ще дальших аґресій. Після Квімою прийде час на Формозу, потім на Філіппіни, на весь західній Пасифік. „Не думаю, — заявив Президент, — що З'єдинених Держав можна заманити або застрашити до угодівства". У рішучості протиставитись збройній аґресії бачить Президент куди кращий і доцільніший засіб оборони миру. Але він і так не вірить, що через Квімой прийде до війни. Він пропонує переговори і покликується на згоду на поведення переговорів, що її дали Чу Ен-лай та Мао Тсе-тунґ. Проте Айзенгавер повторює попередню заяву, що Америка не думає поступатися інтересами своїх союзників, а думає тільки про таку розв'язку, яка була б сприйнятлива також для вільного Китаю. „Теперішня ситуація, хоч як поважна, проте не є розпучлива ні безнадійна. Не буде угодівства. Не думаю теж, щоб прийшло до війни. Але американський нарід мусить усвідомити собі тверезо, що наші законні цілі виставлені знову на пробу тими, які скрізь загрожують мирові і свободі. Це для нас і для вільного світу не перша проба. Мабуть і не буде вона остання. Але коли ми в кожній такій пробі виявимо відвагу й єдність, то причинимось до безпеки і гідности нашої коханої країни, і до справи справедливого та тривкого миру".

Квімой був знову дуже важко бомбардований

Тайпей. — Протягом шести годин в минулу середу на острів Квімой у протоці Формози впало знову 57.746 гарматніх гранат. Це було найважче бомбардування від 23-го серпня ц. р., коли китайські комуністи почали острілювати цей острів з надбережних батерій та з найближчого свого острова Амой. Комуністичний гарматній вогонь оточує Квімой колом, так, що він внеможливлює корабельне постачання, яке велось з Формози. За газетними вістками, на Квімою знаходяться запаси харчів і амуніції ще на неповна місяць. Від кінця серпня постачання майже припинилось і тільки ночами з літаків скидають з парашутами товари. В минулу середу вантажні кораблі китайських націоналістів із Формози, що пробували дістатись на Квімой під охороною американської фльоти, яка, зрештою, зупиняється на широких водах на три милі перед Квімоєм, знову не змогли доплисти до Квімою, попавши під гураґанний комуністичний гарматній обстріл. Тому вони мерщій завернули в сторону Формози.

Мек Елрой вважає, що спір між армією й летунством за керовані ракети — непотрібний

Вашингтон. — Секретар оборони Ніл Г. МекЕлрой сказав, що видав наказ армії та летунству закінчити свій спір за те, хто має кращі ракети. Одночасно МекЕлрой повідомив, що в арсеналі оборони країни залишаються і армійський „Ніке-Геркулес" і летунський „Бомарк". Секретар оборони сказав на пресовій конференції: „Я наказав припинити ту „ворожнечу", бо немає найменшої причини для сварки між армією й летунством". Представник армії скаржився на представників летунства за те, що вони висміюють керовану ракету „Ніке-Геркулеса", а летуни твердили, що представники армії „обмовляли керовану ракету „Бомарк". На думку секретаря оборони обидві керовані ракети потрібні для оборони країни, і тому непотрібний спір за те, яка з цих двох зброй краща.

Найвищий Суд ЗДА вирішує справу Литтл Року

Вашингтон. — Представник департаменту справедливости повідомив, що робить дальші приготування на той випадок, як Найвищий Суд ЗДА накаже продовжувати спільне навчання кольорових і білих дітей в центральній школі в Литтл Року. Головний прокуратор Вільям П. Роджерс сказав, що призначено дальших урядовців на те, щоб втримували порядок в школі, коли б прийшло до заворушень після нової інтеґрації. — Найвищий Суд переслухав докладно адвоката Шкільної Ради з Литтл Року Ричарда С. Ботлера, бажаючи почути арґументи за те, що треба б припинити спільне навчання в школі. Судді суґерували адвокатові, що припинення інтеґрації пошкодить справі, бо це буде немов нагородою за те, що частина населення противилася виконати зарядження суду. Суддя Том С. Кларк питав адвоката Ботлера, що робила б Шкільна Рада в Литтл Року під час двох років, коли було б припинене спільне навчання. Ботлер сказав, що в цій справі немає ще плянів. Представник уряду головний соліцитатор Ренкін домагався відкинення просьби про припинення інтеґрації.

Республіканці збиратимуть на виборчу кампанію від хати до хати

Вашингтон. — Голова Республіканського Крайового Комітету Мід Алкорн заявив, що цього року республіканці збиратимуть на виборчий фонд від хати до хати, бо це буде „найбільш аґресивна і найбільш загальна збірка в порівнянні з усіма дотеперішніми збірками". Цьогорічна збірка на республіканський виборчий фонд почнеться в неділю 14-го вересня і триватиме до Айзенгаверових народин — 14-го жовтня ц. р. Гаслом збірки буде „Допоможіть виборчій картці своїми долярами!" Алкорн каже, що збірщики відвідають коло 16 мільйонів родин і старатимуться дістати від кожної принаймні одного доляра. — Демократи починають збирати „доляри для демократів" 26-го вересня. Фінансовий референт республіканського комітету Спенсер Т. Олін і Мід Алкорн заявили, що вони сподіваються підтримки не тільки голосами, але і долярами тієї програми, яку здійснює їхня партія.

ВІДОСЛАЛИ ДО ШПИТАЛЮ ХЛОПЦЯ, ЯКИЙ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИВСТВА БАТЬКІВ

Ню Йорк. — 8-річного хлопця Мелвіна Діна Наймера, який признається до вбивства свого батька і матері (д-р М. Д. Наймера і його дружини), відослав суд до шпиталю для умовохворих в Ню Йорку. Окружний прокуратор Джан М. Брейстед заявив, що слідство в цій справі ще не є закінчене, і що детективи працюють далі, щоб знайти дійсну правду в цьому злочині, бо не є виключене, що вбивником є хтось інший, а не син невинних жертв злочину.

ГІДНО НЕСІМ НАШ ПРАПОР!

ЗАКЛИК УКК В СПРАВІ НАРОДНОГО ФОНДУ

Українці! Громадяни!

Із сьогоднішнім днем, на початку осінньої доби, звертаємось до Вас у справі Українського Народного Фонду.

Це звернення, збігом подій, припадає на момент, коли на політичному небосхилі заіскрились небезпечні блискавки.

З огляду на те, Український Конґресовий Комітет закликає всіх українців, як старших громадян, так і Молодь, поставитись до нинішнього звернення з особливою увагою.

Заснування УНФонду і концентрація матеріяльних засобів на громадсько-політичну акцію, дало свої високопозитивні наслідки. Нав'язання широких зв'язків з видатними політичними діячами в цій країні, співпраця з низкою американських *організацій для поборення большевизму*, тісний контакт з представниками поневолених народів СССР, праця на терені Американського Конґресу і в Організації Об'єднаних Націй, поширення українського шкільництва, і нарешті, різностороння видавнича діяльність, — ось в найстислішій формі наслідок того факту, що українська спільнота в Америці посідає свій власний, хоч і скромний, але вповні незалежний Народний Фонд.

І на цьому місці Український Конґресовий Комітет складає своє щире признання і подяку усім Громадянам, що вплатами Національного Датку і пожертвами підтримують нашу Національну Інституцію.

Все-ж мусимо признати, що Український Народний Фонд далеко не стоїть на такій висоті, яка йому належиться з огляду на чисельність і силу українства в Америці.

Це — без сумніву наше недотягнення, яке ми повинні всі солідарно усунути!

Тим часом, біжуча праця Конґресового Комітету, як центральної репрезентативної Установи Американських Українців у цій Державі, не сміє бути послаблена в цей поважний момент. Тому Український Конґресовий Комітет закликає всіх українців, що мають постійний заробіток, до загальної і масової сплати Національного Датку за 1958 рік!

При тім Конґресовий Комітет підкреслює, що хоча Національний Даток є добровільний, то сплата його є моральним обов'язком і почесною повинністю кожного, хто уважає себе українцем!

За час вісьмох років існування Народного Фонду, багато старших Громадян, жертвенних і точних платників Національного Датку, відійшли у вічність, а багато перейшли в стан спочинку, з обмеженою пенсією.

З пошаною схиляємо голову перед Пам'яттю Тих, що відійшли, а висловлюємо найбільше признання Тим, що й далі підтримують українську справу із своїх скромних пенсійних засобів!

Але на зміну Їм виступили на життєвий шлях ряди нашої молоді — здорової, сильної, освіченої, матеріяльно добре ситуованої. Її обов'язок — зайняти опорожнені місця, її почесна місія — перейняти на себе гідну репрезентацію Українського Імени!

В справі УНФонду звертаємо увагу ще на одну важливу обставину: ми є велика національна спільнота в Америці. Ім'я України сьогодні широко відоме у цій Країні. Нас знають і приятелі і вороги. Несім же гідно ім'я нашого Народу! Нехай не буде нікого, що ухилявся б і утікав від почесного обов'язку Громадянина!

То ж, починаючи, з Божою поміччю, Дев'ятий Рік Українського Народного Фонду —

Закликаємо всіх Українців і Українок у ЗДА до одностайної сплати Національного Датку за 1958 рік!

Закликаємо Платників Українського Народного Фонду, що не зложили ще свого Національного Датку за 1957 рік, поспішитись з надсилкою його!

А всіх Українських Громадян у ЗДА закликаємо до береження й охорони Українського Народного Фонду, цієї підстави нашої незалежної праці.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ

Ню Йорк, 9-го вересня, 1958 р.

Англія змінює свою політику супроти Кипру

Нікозія. — Англійський губернатор сер Гю Фут вернувся на Кипр з кількаденних нарад у Лондоні з прем'єром Мекмілленом і секретарем колоній Аленом Леннокс-Бойдом. Над дальшою політикою супроти Кипру радила також повна рада мінінтрів. Рішено — твердить преса — зревідувати дотеперішнє становище, за яким заборонювано архиепископові Макаріосові вертатися на Кипр з Греції, поки він не осудить терористичних метод кипрсько-грецького підпілля і не переведе припинення терору, що його виконує підпільна організація ЕОКА. Губернатор Фут уважає, що треба намагатися втягнути архиепископа Макаріоса до співпраці над нормалізацією відносин на Кипрі і тому треба дозволити йому на поворот на Кипр. Ця думка перемогла на засіданні англійського уряду і арх. Макаріос має небавком вернутись на Кипр. Англійці хочуть пробувати реалізувати свій 7-річний плян автономії Кипру з двома національними окремішними самоуправними радами — грецькою і турецькою. Зате арх. Макаріос заявився проти тридержавної відповідальности за Кипр (Англії, Греції і Туреччини). „Нам треба демократичного правління, а не різнодержавних контрольорів" — заявив він, додавши, що Об'єднані Нації завжди можуть прислати своїх обсерваторів на Кипр, щоб ніхто не порушував конституцію.

Хочуть переселити 200,000 арабів до Ізраїлю

Єрусалим. — Настороженo і недовірливо прийнято в жидівських колах вістку, що приватний американський Інститут для Середземноморських справ оприлюднив плян розв'язки проблеми 900,000 арабських втікачів із Палестини з часу жидівсько - арабської війни в 1948-49 роках. Всі погоджуються, що від розв'язки цієї болючої проблеми залежить у великій мірі взагалі політична й економічна стабілізація на Середньому Сході. За згаданим пляном, що його виготовив проф. економії в Каліфорнійському університеті, Абба П. Лернер, протягом найближчих двох років переселено б до Ізраїлю 200,000 арабських втікачів. Розв'язання всієї проблеми розложено на 10 років.

ДАҐ ГАММЕРШИЛД ПРОПОНУЄ ВІДБУТИ РОЗМОВИ ЕКСПЕРТІВ ПРО РОЗЗБРОЄННЯ

Даґ Гаммершилд

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд опублікував у четвер, дня 11-го вересня ц. р. вступ до свого річного звідомлення із з'ясуванням основних завдань і напрямних діяльности цієї міжнародної організації під сучасну пору. У цьому вступі торкнувся Даґ Гаммершилд таких проблем, як: справа роззброєння, інтернаціоналізація міжпланетних просторів, створення міжнародної поліції ОН, ситуація на Середньому Сході, справа Суезу та інше. Обговорив Гаммершилд теж й окремі ділянки актуальної діяльности ОН, зокрема заходи ОН для встановлення міжнародного законодавства, економічного розвитку та міжнародної допомоги. З'ясовуючи проблеми роззброєння, Гаммершилд запропонував, як нову спробу для його здійснення, відбуття в цій справі ряду розмов з участю міжнародних науковців, мілітарних і правничих експертів. Такі наради експертів причиняться — на думку Гаммершилда — у великій мірі до покращання атмосфери і до вияснення багатьох зв'язаних із справою роззброєння проблем, що з черги дозволить підготувати ґрунт для відбуття у відповідний час загальніших уже політичних розмов на цю тему. Водночас із цим Гаммершилд висловив сподівання, що Генеральна Асамблея, яка починається у *вівторок, дня 16 вересня ц. р., займеться теж справою інтернаціоналізації міжплянетних просторів*, згідно з пропозиціями різних делеґатів, особливо ж сера Леслі Монро, представника Нової Зеляндії і президента Генеральної Асамблеї ОН в минулому році. На думку Гаммершилда, всі вісімдесять й одна нація, що сьогодні є членами ОН, повинні встановити загальне правило, що ніяка з окремих держав не може проголошувати своєї суверенности над міжплянетними просторами чи окремими плянетами, ані теж рахувати їх своєю власністю. Досліджування міжплянетних просторів і їх здобування може відбуватися тільки в інтересах спільноти усіх народів світу. Тому теж Генеральна Асамблея повинна встановити напрямні майбутньої міжнародної співпраці в цій ділянці. Проголошуючи вступ до свого звідомлення, генеральний секретар ОН *сповістив, що він передасть Генеральній Асамблеї ще три окремі рапорти* — **перший в справі розвитку подій на Середньому Сході, другий про створення постійної міжнародної збройної сили ОН і третій в справі зорганізування міжнародної дивільної служби.**

Совєти будуть боротися за членство комуністичного Китаю в ОН

Об'єднані Нації. — В колах Об'єднаних Націй панує переконання, що на найближчій звичайній сесії Генеральної Асамблеї ОН, яка розпочинається в цьому місяці, Совєти будуть метушитися куди енергійніше, ніж раніше, щоб змобілізувати прихильників допущення комуністичного Китаю до цієї міжнародної установи. Вказує на це кампанія, яку веде совєтська преса. Вона покликується на різні закордонні кола, прихильні думці про членство комуністичного Китаю в ОН, особливо на англійську Партію праці та взагалі англійську публічну опінію, на Індію, Об'єднану Арабську Республіку, Індонезію, та на таких американських діячів, як колишній державний секретар Дін Ачесон і колишній секретар летунства Томас Дж. Фінлеттер, як нібито прихильників радикальної зміни американської політики на Далекому Сході по лінії „реалізму" і „співіснування" з китайськими комуністами. Переважає думка, що взагалі все бомбардування Квімою та погрожування новою великою війною — це штучне створювання атмосфери, в якій легше було б перевести комуністичний Китай до Об'єднаних Націй.

В АМЕРИЦІ

● **81-річна Чарлз Ф. Лент** із Гіллсдейлу, Н. Й., — перша жінка в Нюйоркському стейті, яка з власної волі віддала свій дозвіл на право їзди автом, побоюючись спричинити якусь катастрофу з огляду на свій вік і бажаючи затримати славу автоводійки, яка не мала жадного випадку з автом в своєму довгому житті. Крім неї ще три чоловіки у віці понад 80 років віддали в Олбані, Н. Й., свої дозволи на право їзди автом.

● **Віце-президент Ричард М. Ніксон** забрав свої дві дочки 12-річну Патрицію і 10-літню Юлію, з публічної школи у Вашингтоні і віддав до приватної школи Сідвелл Френдс.

● **Департамент торгівлі** повідомляє, що в серпні цього року в роздрібній торгівлі продано товарів на 16.922,000,000 долярів, на майже таку ж суму, як в серпні 1957 року ($17,000,000,-000).

● **Комісар уряду здоров'я, Генрі Л. Джордано,** повідомляє, що в ЗДА є під теперішній час 44,146 наркоманів, з яких 60 відсотків у віці від 21 до 30 років, а 12 відсотків не мають 21 року життя. Більшість наркоманів — чоловіки.

● **Подружжя Беніґалупо** в Медісон Тавншіп, Н. Дж., о 9-тій год. вечора, випивши в кухні каву, перейшло до сусідньої кімнати дивитися на телевізію. Саме в цей час спала в кухню, пробивши стелю, брила льоду на 70 ф. вагою. Гадають, що цей „льодовий торт" випав з якогось літака.

● **Президент Айзенгавер** наказав звільнити зі служби 47,000 федеральних урядовців, щоб зменшити видатки в державному бюджеті. Він наказав зредукувати 2 відсотки федеральних урядовців в такий спосіб, щоб не найменовувати нових на місце тих, які вмирають або резиґнують. Коли Айзенгавер став президентом в ЗДА було 2,623,432 федеральні урядовці, а тепер їх є на 262,000 менше — 2,361,432.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Михайло Рудинський,** видатний український археолог, спеціяліст в ділянці палеоліту помер у Києві дня 23 липня ц. р. на 71 році життя. (Покійний народжений 1887 року в місті Охтирка на Сумщині) був доктором історичних наук і завідуючий відділом первісної археології в Інституті археології Академії Наук УССР. Був автором багатьох основних праць з питань археології і стародавньої історії України. У 30-тих роках був репресований і перебував на засланні, з якого звільнено його щойно під час Другої світової війни.

● **Восьмий Крайовий З'їзд Союзу Українців Жертв Російсько - комуністичного Терору (СУЖЕРО)** відбудеться в днях 11 і 12 жовтня ц. р., в домі Української Православної Громади в Торонті, Онт. (Канада). Почнеться з'їзд у суботу 11 жовтня о 12-ій годині дня.

● **Піяніст Роман Рудницький** виступав 5 вересня ц. р. у Вашингтоні, в Гехт - Компані Авдиторії в Арлінґтоні із концертом при повній ущерть залі. Українців було на жаль ледве кілька осіб. Молодого нашого піяніста заанґажували на повновечірній концерт під час музичного Фестивалю у Вашингтоні в липні 1959 р.

● — **ОУА „Самопоміч"** задумує зреалізувати справу закупна дому для старших, самітних осіб. Бажаючі замешкати в тому домі повинні зголоситися в канцелярії „Самопомочі" 68 Іст 7-ма вул. у Ню Йорку.

У СВІТІ

● **Голосний острів Квімой** у протоці Формози, який лежить на віддалі 8 кілометрів від китайського суходолу, зветься по-китайськи Кінмен, що значить „золота брама". Ця назва має для китайських націоналістів символічне значення: вони сподіваються через Квімой визволити батьківщину, опановану комуністами. Тому вони так фанатично боронять його, всупереч поглядам різних закордонних співіснувальників і стратеґів-комунофілів, які, в ім'я спокою, хотять примусити Чянґ Кай-шека зректися Квімою.

● **В містечку Предаріо,** в Італії, де похоронений Беніто Муссоліні, що його розстріляли комуністичні партизани, відбулось посвячення надмогильного каменя. 5,000 вірних фашистській ідеї італійців демонстраційно вітали могилу фашистським привітом — простягненою вперед правою рукою.

● **В Японії і Південній Кореї** вже близько 2,000 осіб померло від недуги сплячки.

● **Англійські військовики** знайшли „ніс" ракети „Блек Найт", що її вистрелено в південно - східній частині Австралії. Ракета впала якраз на те місце, на яке мала впасти згідно з розрахунком учених, що її вистрелили.

● **Єпархіяльна Рада** для моральної поведінки у Лондоні оприлюднила статистику, з якої виходить, що 78% англійських дівчат неморальної поведінки — це діти порядних родин, батьки яких не давали своїм дітям поганого прикладу. Статистика спирається на перевірці 1,400 випадків нешлюбних дітей, народжених в Лондоні протягом року. Половина матерей із нешлюбними дітьми мала від 18 до 24 років. Тільки 50% батьків нешлюбних дітей були англійці — решта чужинці. На 1,400 матерей із нешлюбними дітьми — тільки половина заопікувалась своїми дітьми.

● **Іранський уряд** проголосив що не має нічого проти того, щоб чужинці називали Іран подавньому — Персією. Протягом останніх 25 років іранці ображались, коли їх країну називали Персією, а їх персами.

● **Єгипетський уряд** заквестрував у 1956 році, під час Суезької кризи, шість чужинецьких фармацевтичних фірм, як „власність ворога". Тепер єгипетський уряд хоче об'єднати й розбудувати ці підприємство в державний фармацевтичний промисл.

● **На міжнародному Ярмарку** у Франкфурті, в Західній Німеччині, вперше появився окремий чехословацький павільйон, в кому виставлено товари, що їх Чехословаччина бажає експортувати на Захід. Чеські комуністи стараються за всяку ціну дістати на Заході ринок збуту.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„МІЙ ДІМ — МОЯ ТВЕРДИНЯ"

Наведена в заголовку цієї статті засада стала одною з основ розвитку вільної американської системи, з якої ми, українці в Америці, так щедро користаємо. Подібну засаду залишив бо нам у своїй великій спадщині і наш національний геній Тарас Шевченко, прибравши її в поетичну форму: „В своїй хаті своя правда і сила і воля". До речі, ці слова Шевченка, поруч Шевченкового: „І чужому научайтесь, свого не цурайтесь", були вписані, як мотто, під заголовком у першому числі „Свободи", 65-річчя появи якої відзначатимемо за два дні, 15-го вересня.

Усе це приходить на думку в зв'язку із здвигненням нового, одного з наймодерніших і найкращих в Америці, Українського Народного Дому в Джерзі Ситі, цій „колисці" Американської України та її столиці з уваги на приміщення в цьому місті головного осідку Українського Народного Союзу та появу його органу „Свободи". З цим містом, яке, з уваги на головокружний розвиток під його боком такої світової метрополії, як Ню Йорк, мусіло зійти до ролі передмістя, найтісніше зв'язаний початок і опісля розвиток зорганізованого життя американських українців. Перший відомий українець (Павло Філяк, повіт Горлиці, Західня Україна) поселився тут 1879-го року. Незабаром до нього долучилися інші, а коли в 1884 р. приїхав до Америки перший український священик, о. Іван Волянський, то він також плянував спочатку тут поселитись, але виїхав до Шенандоа і щойно через три роки після того, в 1887-му році збудував в Джерзі Ситі капличку, яку в 1891-му році о. Григорій Грушка перебудував на церкву. В 1892-му році в Джерзі Ситі о. Грушка видав перше (і останнє) число газети „Новий Світ", а рік пізніше почав видавати „Свободу", в якій і зродилась, а опісля, 1894-го року, здійснилась думка про створення Українського Народного Союзу. Згадати б також, що тут в 1914-му році відбулися, з ініціятиви УНСоюзу, перші наради представників центральних українських організацій, в результаті яких рік пізніше був скликаний перший Український Конгрес в Америці.

Нині Українська Громада в Джерзі Ситі нараховує кругло 1,000 родин, має дві парафії, католицьку св. Петра і Павла (приблизно 800 родин), одну з найстарших в Америці, при якій існує також цілоденна українська школа, та православну парафію, має понад два десятки різних українських організацій, в тому числі 8 Відділів УНСоюзу, має доброї півсотні всіляких українських підприємств та професіоналістів і належить до одної з найбільш респектованих груп у місті і стейті. Кожного 22-го січня, в роковини проголошення незалежности і соборности Української Народної Республіки, на міській ратуші повіває синьо-жовтий український прапор.

Ця Громада в бурхливій історії свого розвитку має багато світлих моментів, і до них, без сумніву, належатиме завтрішнє благословення та відкриття Народного Дому, одного з найкращих такого роду домів в Америці. Це вже третій з черги Народний Дім, що його Громада здвигнула цим разом коштом кругло чверть мільйона долярів. Проте не так тії доляри, як жертвенність і труд громади та, зокрема, її піонерів і провідників становлять найбільший, бо моральний капітал, який вкладено в будову того Дому. Впродовж останніх місяців, головно тижнів, як будова Дому вже завершувалась і як закінчили працю інженери й будівничі, в тому домі можна було зустріти при добровільній праці однаково, як сивоголових піонерів, так і їх тут роджених та в останньому десятиріччі поселених спадкоємців. Між тими, що працювали і старались, щоб Громада мала свій дім — були батько і син, були дідо і внук, були чоловіки і жінки, об'єднані одною ідеєю і одною ціллю в одну велику громадську сім'ю.

Очевидно, що Громада в Джерзі Ситі не перша і не остання, що довершила такого діла. Віддаючи її успіхові окрему увагу з нагоди завтрішнього великого свята — благословення і відкриття нового Народного Дому, вшановуємо не тільки її, але й всі інші наші Громади, що трудяться для народної справи.

Свій новий дім — нову українську твердиню на вільній американській землі поблагословить і відкриє завтра Українська Громада в Джерзі Ситі. Почнеться в тому Домі нове життя, що напевно дасть і новий вклад у те наше спільне змагання, скероване на допомогу нашому українському народові, щоб і він, нарешті, здійснив свою задушевну мрію і в своїй вільній, ні від кого незалежній Українській Державі зазнав щастя своєї правди, і сили, і волі.

ПРИГОТУВАННЯ ДО 5-ої ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Хоч існування Четвертої Французької Республіки формально рахується від часу ухвалення конституції 13 жовтня 1946 року, проте насправді започаткував її генерал Шарль де Голь, як президент Тимчасового уряду від 26 вересня 1944-го до 21 жовтня 1945 року, і потім як президент уряду від 13 листопада 1945 до 20 січня 1946 року. Він закінчує також довгий список своїх наступників: рівно два тижні урядував в травні цього року останній — 25-ий з черги — прем'єр П'єр Пфлімлен за тієї системи, що привела до декаденції французької парляментарної демократії. Його намагання перевести приспішеним темпом ревізію конституції сторпедувала група старшин і реакційних політиків в Альжирі, і 1 червня ц. р. прийшов до влади знову генерал Шарль де Голь, ще як прем'єр 4-ої Республіки, але з надзвичайними уповноваженнями та з розпущенням на безтермінові ферії парляментом. 28-го вересня 1958 року у Франції і всіх її заморських посілостях відбудеться плебісцит над проєктом конституції. Після різних змін, в остаточному вигляді оприлюднено 4 вересня ц. р. повний текст Конституції, що її прийняття має започаткувати 5-ту Французьку Республіку.

Нова конституція складається із вступу і 15 титулованих частин, схоплених у 92-ох статтях. Починається вона знаменною заявою: „Французький нарід урочисто проголошує свою відданість правам людини і принципам народної суверенности, як визначено в Деклярації 1789 року й оформлено у вступі до конституції 1946 року. За духом тих принципів і з вільного вирішення народів, Республіка подає заморським територіям, які виявляють бажання належати до них, нові установи, оперті на спільному ідеалі волі, рівности і братерства та узгіднені з станом їх демократичної еволюції". У першій статті говориться, що французька „Спільнота" „заснована на рівності й солідарності народів, які її складають", а в наступній статті визначається Францію, як „неподільну, світську, демократичну і соціяльну республіку". Традиційний зв'язок із Французькою революцією підкреслюється ствердженням, що державним гимном є Марсельєза і що мотто Республіки — „Свобода, Рівність і Братерство". Демократичний характер нового ладу підкреслено в четвертій статті, яка признає право творення політичних партій, які „вільно формують і виконують свої дії", „суперничають у здобуванні голосів" і „мусять шанувати принципи державної суверенности та демократії".

Таким чином безпідставним виявився острах різних демократичних противників генерала де Голя, що його прихід до влади започаткує період автократичної реакції. Хоча колишній прем'єр П'єр Мендес-Франс палко закинув новому проєктові конституції, що вона не демократична, проте Мендес-Франс опинився у великій меншості в мережі не тільки правих, але й центрових та лівих партій. Отож, напр., католицька партія Народних республіканців заявилась за новою конституцією, і те саме, мабуть, вирішить Соціялістична партія генеральний секретар якої, кол. прем'єр Гю Молле є міністром в уряді де Голя і підтримує його разом з поважним гуртом своїх співпартійців. Знавці французьких відносин не мають сумніву, що проєкт нової конституції буде схвалений у всенародному голосуванні 28-го цього місяця поважною більшістю. Це буде величезна поразка комуністів, які взагалі виявили під час цієї останньої устроєвої кризи у Франції таку слабість, якої не сподівались найбільші їх противники.

Генерал Шарль де Голь пропонує конституцію, яка обмежує права парляменту, скріплює владу президента та уряду, вводить установу конституційної ради, забезпечує тривкість виконної влади, але водночас зберігає парляментаризм, поділ громадянства на партії, вибори і республіканськo - демократичні традиції, прикметні французькому народові. Водночас, плебісцит 28 ц. м. вирішить позицію посілостей Франції у т. зв. чорній Африці — чи залишаться вони у державному зв'язку з Францією, чи відділяться від неї. Зате вона не вирішить справи Альжиру, бо плебісцит не признає альжирським мусульманам права на самовизначення. Від державної мудрости і хисту де Голя залежатиме, чи після плебісциту він нав'яже безпосередній контакт з альжирськими націоналістами і чи прикоротить реакційно-колоніяльні амбіції французів в Альжирі.

Сильна демократична Франція лежить в інтересах всього вільного світу, якого вона є невідлучною частиною. Тому весь вільний світ стежить уважно за приготуваннями, що закінчать Четверту і започаткують П'яту Французьку Республіку.

У ЦАРСТВІ ТОТАЛЬНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ

У совєтських енунціяціях і публікаціях на тему колгоспного ладу, що в його рямці втиснено майже все без винятку підсовєтське селянство (одноосібних, селян в СССР було в 1955 році тільки 0.5 процента всього населення), підкреслювано на протязі останніх десятиріч всі „вигоди" і „блага", що їх дає колгоспна система, як і всі її здогадні „переваги" над індивідуальним сільським господарством.

Справжній стан, усі „досягнення" й „успіхи" в ділянці сільського господарства, яскраву картину здійснюваної державою експлуатації не лише колгоспників, але й самих колгоспів показали сам Хрущов і його соратники під час цьогорічного червневого пленуму центрального комітету КПСС, на якому обмірковувано „правильну організацію заготівель і економічно обґрунтовані ціни на сільсько-господарські продукти". Проблеми, обговорювані на цьому пленумі, були передискутовані пізніше ще й на липневому пленумі ЦК КПУкраїни і висліди цього обговорення зреферовані в передовій статті „Комуніста України (ч. 7 за липень ц. р.) п. н. „Для блага народу, для успішного будівництва комунізму".

Якщо йде про дотеперішню організацію заготівель, то й сам Хрущов і його соратники ствердили, що вона була не тільки нікудишньою, але й шкідливою для успішного розвитку сільського господарства. „До останнього часу, — говориться у згаданому звідомленні з цього пленуму, — в країні діяли обов'язкові поставки, контрактація, натуроплата за роботи МТС і державні закупки". Ця „множинність форм заготівель" стала не тільки „дедалі більше проявляти свої хиби", але й почала лягати важким тягарем на видайності сільського господарства і на життьовому стандарті колгоспників. Заалярмовані катастрофальним станом у цій ділянці, совєтські самодержці кинулися рятувати ситуацію, як звичайно в таких випадках з допомогою всіляких обіцянок, реформ та змін. Розкриваючи „серйозні хиби цієї системи заготівель і всебічно обґрунтовуючи необхідність її заміни новою системою", і показуючи, що її хиби полягають „насамперед у тому, що не враховувалися в достатній мірі особливості розвитку сільського господарства в тій чи іншій зоні", Хрущов і його соратники признались до повного банкрутства у здійснюваній ними політиці „колгоспного виробництва".

„Складність системи заготівель і множинність цін, — стверджується в передовій „Комуніста України", — викликали створення громіздкого (надміру роздутого — ред.) апарату і в значній мірі обюрокрачували самий процес заготівель. Тільки на виписуванні зобов'язань і квитанцій здавачам сільсько-господарських продуктів у заготівельних органах сиділи десятки тисяч людей. На утримання цього апарату, що не створював ніяких матеріяльних цінностей, затрачувались великі державні кошти", які ж знову, треба додати, лягали важким тягарем на колгоспників, бо ж сплачувано ці кошти їхніми ж голодовими трудоднями.

В якому розгардіяші перебувало совєтське плянування сільського господарства в Україні виявили самі ж „товариші" Хрущов (на червневому пленумі ЦК КПСС) і Підгорний (на липневому пленумі ЦК КПУ), показуючи „на яскравих фактах, як при старій системі заготівель колгоспи нерідко були змушені вирощувати і здавати такі культури, які в конкретних умовах того чи іншого колгоспу виробляти було невигідно". До яких абсурдів доходило таке „плянування" в Україні, говориться у ствердженні, що „на Україні до останнього часу колгоспи поліських і західніх областей, де є сприятливі умови для розвитку тваринництва, для виробництва картоплі і технічних культур, діставали пляни здачі державі зерна, а колгоспи південних областей — пляни здачі картоплі, хоч вона там майже не родить".

До таких же досягнень" і „успіхів" добилася Москва і в здійснюваній нею „політиці цін" на сільсько-господарські продукти. Вистачить зацитувати тільки два ствердження з передової „Комуніста України", щоб показати, до чого довела ця „політика цін". Перше з тих стверджень — це безсоромна у своїй цинічності заява, що „у недавньому минулому в політиці цін були допущені перекручення і помилки. До 1953 року заготівельні ціни на ряд важливих продуктів були низькими, вони не покривали трудових і матеріяльних затрат і не забезпечували мінімальних умов для розвитку громадського господарства. Ці перекручення завдавали великої шкоди сільському господарству, підривали матеріяльну заінтересованість колгоспників у піднесенні виробництва, гальмували розвиток колгоспів". Друге ствердження — це гостра критика дотеперішньої системи цін, „за якої одні й ті самі продукти заготовлялись по різних цінах: ціна на продукцію, що здавалась по обов'язкових поставках, була нижчою, ніж закупочна ціна тих же продуктів". При тій системі, — стверджується у цитованій передовій, — середні господарства, і особливо економічно слабі колгоспи, були в надзвичайно невигідному становищі, бо вони мусіли здавати основну масу своєї продукції по нижчих, заготівельних цінах „які не завжди покривали виробничі затрати". Коментарів обидва ствердження не потребують, хіба тільки запиту, як при такій політиці заготівель і системі цін могли існувати і діяти колгоспи і з чого вони мали чи могли сплачувати колгоспникам їхні трудодні? Це ж була відкрита система експлуатації широких мас колгоспників, які за свою непосильну працю мусіли одержувати голодові пайки. (Про це ні на московському, ні на київському пленумах не говорилося!).

Щоб вийти якось з цього катастрофального стану, що в нього загнано передусім українські колгоспи, вирішено скасувати з днем 1 липня ч. р. „обов'язкові поставки державі колгоспами зерна, насіння олійних культур, картоплі, овочів, м'яса, молока, яєць, вовни і сіна, а також систему заміни і зарахування одних продуктів на інші. Скасовано також натуральну оплату за роботи, виконувані машино-тракторними, ремонтно-технічними і спеціялізованими станціями в колгоспах". Роботи ці з 1 липня ц. р. колгоспи оплачують грішми за розцінками, затвердженими радами міністрів окремих союзних республік. Крім того вирішено, що вже з цього 1958 року „державні заготівлі сільсько-господарських продуктів провадитимуть в колгоспах у порядку державних закупок", і визнано за доцільне „встановлювати пляни державних заготівель на довший строк — 5-7 років — з розподілом завдань по роках". Для санування ж грошового господарства колгоспів вирішено „списати з колгоспів всю їх заборгованість минулих років по обов'язкових поставках, контрактації і натуроплаті за роботи МТС".

Чи вплинуть усі ці, не раз здавалося б і радикальні, рішення на покращання ситуації в совєтському сільському господарстві, треба дуже сумніватися. Подиктовані ці „рішення" не так оглядами на добробут сільсько-господарських робітників, як (що стверджується в цитованій статті „Комуніста України") оглядами на „благо" і „вигоди" совєтської держави, яка „матиме можливість купувати зерно, м'ясо та інші продукти в тих районах, де вони дешевші, бо собівартість їх там нижча" (цит. стаття „К. У.", ч. 7, стор. 9). Запроваджені внаслідок рішень червневого пленуму ЦК КПСС зміни в системі заготівель і в політиці цін не матимуть на ділі ніякого реального значення, бо, як підкреслено і на пленумі ЦК КПСС і в статті „Комуніста України", запроваджений за ініціятивою Хрущова в 1940 р. „погектарний принцип обчислення обов'язкових поставок сільсько-господарських продуктів державі" залишається непохитним і тепер, „при обчисленні державних заготівель за новою системою" (там же, стор. 4).

РОСІЙСЬКИЙ КОЛОНІЯЛІЗМ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВЦІ У БРЮССЕЛІ

„Ля Лібр Бельжік", впливовий бельгійський щоденник, що вже 75-ий рік появляється в Брюсселі, вмістив у ч. 233 з 21 серпня ц. р. на першій сторінці статтю під повищим заголовком, даючи об'єктивну оцінку російської участи у світовій виставці. Автор виявив незвичайне глибоке ознайомлення з проблематикою Східньої Европи, зокрема боротьби України з російським комунізмом. „Ля Лібр Бельжік" — перша бельгійська газета, що мужньо відкриває перед своїм громадянством большевицько-російську забріханість про незалежність України в системі СССР. Ця стаття має для нас, українців, і інших поневолених Москвою народів тим більше значення, що „Ля Лібр Бельжік" це одна з газет, яка формує публічну опінію і з нею числяться державні кола. Редактори знають вагу свободи і значення незалежности, бо за неї вони відважно боролися підчас німецької окупації. Чи слова правди не-українців допоможуть відкрити очі бодай частині „проґресистів"?! — Редакція.

СССР як держава, виступаючи на світовій виставці, доклав великих зусиль, щоб показати світові здобутки в економічній, соціяльній, науковій і культурній ділянках, що їх осягнув комуністичний режим упродовж 40 років. Величезний совєтський павільйон коштував багато більше грошей, як кожний інший павільйон, і москалі постаралися, представити свою країну, історію і свій спосіб життя в такій формі, щоб викликати захоплення у мільйонів відвідувачів. Дотепер цю виставку оглянуло понад 16 мільйонів людей. між ними було 3,000 совєтських громадян, яких докладно перед тим провірили і тепер постійно тримають під наглядом.

Пригадаймо собі декілька фактів. СССР є багатонаціональною державою, яка має понад 200 мільйонів населення, з поверхнею 23,3 мільйона кв. км. Вона складається з 15 сфедерованих республік, які, згідно з „найдемократичнішою" совєтською конституцією, є „суверенними і незалежними". Ці народи, як запевняє конституція, можуть виступити із Совєтського Союзу, коли тільки захочуть. Треба пам'ятати про те, що кожний із цих народів має свою власну культуру, мову і цілковито відрізняється від росіян. Прикмети тих народів, національні аспірації, історія, уряд і адміністрація питомі для них. Найрізнородніші підсоння, цивілізації, раси, віровизнання витискають окрему печать на кожному народові совєтської імперії, яку Москва постійно бажає зберегти „об'єднаною і нероздільною".

Нас вражає відсутність на виставці неросійських народів СССР, відсутність якої так дуже бажали москалі, маючи для того спеціяльну політичну рацію.

При вході до совєтського павільйону вміщено 15 прапорів 15-ох республік, які пригадують багатонаціональний характер СССР. Ці прапори значення яких добре знають аранжери, мають вказувати відвідувачам на те, що совєтська Росія — єдина країна у світі ,яка найкраще розв'язала проблеми спільного життя різних національностей. Вона перемогла шовінізм кожної із тих націй, зокрема, поборола колоніялізм, щоб створити „щасливу сім'ю" малих народів в одній державі. У своїй пропаґанді Москва запевняє, що СССР зумів піти назустріч національним аспіраціям всіх народів, дав їм державну незалежність і навіть впровадив Україну і Білорусь до ОН, коли Захід продовжує виконувати свою колоніяльну політику в Азії, Африці і навіть Латинській Америці.

За прапорами бачимо два ряди гербів цих республік. Ці герби мають написи в мові кожної з республік. Одначе, це нічого не каже відвідувачам, бо в дійсності на них ніхто не звертає й найменшої уваги. Організатори совєтського павільйону не завдали собі труду пояснити кожний із цих гербів по-французькому чи по-фламандському. Все вказує на те, що це не є звичайним припадком. В дійсності ці прапори і герби відіграють велику ролю в пропаґанді, бо вони розбуджують патріотичні почування тих націй. А як ці приклади захоплюють інші народи, яких Москва обіцяє визволити!

Але коли хтонебудь із відвідувачів відважиться попросити, скажімо, української книжки, обслуга сприймає його з підозрінням і навіть з невдоволенням. Навпаки, подостатком є наукових та літературних книжок у російській мові. Те саме у відділі грамофонних платівок. Надто тяжко дістати платівку з доброю українською музикою, музикою, якої не раз домагаються відвідувачі. На поличках з книжками знайдете портрет Шевченка, найбільшого українського поета, але без найменшого пояснення. Його поставили поруч Пушкіна і Лермонтова. Відвідувачі, необізнані з українсь-

(Закінчення на ст. 7-ій)

Д-р Дмитро Бучинський

ЗІ ЗГАДОК НАТАЛЕНИ КОРОЛЕВОЇ

(2)

Коли баба Северина перший раз випускала на двір своїх „потяток", то відбувалась ціла містерія. Ранком того дня бабу Северину возили до містечка до церкви. Верталася баба урочиста, якби посвячена, з двома просфорами. Половину одної давала Естрелліті, при чому довго дитину хрестила, гладила по головці й шепотіла про „душечку", що мала б зглянутись на сирітську долю.

Другу половину баба їла сама. Одначе їла не так, як їдять хліб, але ніби обряд сповняла, пильнуючи, щоб не впали ні одна кришечка. Тоді діставала з мисника філіжаночку із золоченим вушком і пила чай з хлібом та медом. Цукру баба Северина ніколи не вживала.

— Він грішний!" — була твердо переконана. — Його через собачі кості перепускають.... Діставала шматок хліба з медом і Естрелітта.

І який же смачний був той хліб!

Напившись чаю і прибравши філіжанку, баба випускала на підлогу кухні своїх „потяток" — з усіх сит, решет, скриньок і коробок. До кошика, в якому вже була покришена друга просфора, сипала свячене на Маковія зілля: деревій, полинь, просо. Темною, заздалегідь приготованою хусткою зав'язувала собі очі й, ледве просуваючи ноги, щоб не подушити пташенят, простягнувши перед себе руки, виводила їх із хати, промовляючи:

Хай не бачить ворог моїх курей!
Ані шуліка, ані ласиця,
Ані шкідливий звір, ні птиця,
Геть від нас хвороби й лихо,
Наше місце свято, в краю тихо!

Коли всі пташата були надворі, Северина здіймала з очей пов'язку, махала нею на всі чотири вітри й заклинала:

На годину погану,
На лиху чарівницю Морану!

Тоді сипала навхрест маковійське зілля й кришки просфори, промовляючи:

Святий Аврам на зілля орав,
Мати Божа поливала —
Людям на потребу
благословляла.

Закінчувала свій обряд побажаннями курятам, щоб „росли здорові", щоб було їх, „як маку".

Для баби Северини вся природа була жива й свята. Борони Боже, щоб хто-небудь у її присутності плюнув в огонь. Тоді вона гасила спрофановану ватру, вигрібала увесь жар й закопувала його. Новий вогонь розпалювала від своєї лямпадки, переносячи його „страсною свічкою" зі зеленого воску. Страсною тому, що світилася у Великодню П'ятницю. Цю свічку приносила зі Святого Києва, з прощі до Печерської Лаври.

Набираючи ранком з криниці ще не почату воду, баба віталася з нею:

Доброго ранку, водо - Уляно,
Земле — Тетяно!

— і торкалась пальцями землі в низькому поклоні. Віталась вона з новим місяцем, називаючи його Володимиром. Коли ж зривався вітер, то умовляла його:

Вітре - Дмитре! Вій до того
краю,
Де я нікого не маю!

Якось навесні, разом з потятками, об'явилась у баби Северини чорнява дівчинка Маруся, однолітка з Естрелліттою.

Старенька вклала смуглявy Марусину ручку в Естреллітину, погладила обох по головках і промовила:

— Я йду яєчка збирати, а ви, голуб'ятка, грайтеся гарненько. В обох вас, сиротятка ,одна тепер Матінка — Цариця Небесна. Тож любіться, як сестрички.

У старої Северини, в товаристві сирітки Марусі, Естрелліта вперше пізнала радість з іграшок та просту й сердешну ніжність. Бо чудові іграшки робила їм бабуся: лялечки з маківок, ложечки з капустяного листя, відерця з огірочків-жовтяків.

Порозумівалися малі подружки дивною мовою: мішаниною української з французькою, з додатком польських і чеських слів. Чеських слів навчилася Естрилліта від своєї пестунки чешки Гати, яка замінила померлу еспанку Санчу. Але „мадмуазель" Гортенза не дозволяла Естрелліті гратися з тією, на її думку, некультурною жінкою. Для Естрелліти це була велика прикрість, бо вона любила простосердечну і лагідну Гату. Крім цього, Гата, як бабуся Северина — знала багато цікавого: веселих казок, пісень та різних приказок. Естрелліта дуже скоро навчилася від Гати: „Пече пекар гуски, ущипує куски, пекарка му помага — ущипуї оба два", або про горобця, що „сиди на даху — шіє боти за граху".

Естрелліту вчили тільки французької мови і цією мовою з нею говорили, бо бабуня мріяла віддати її до Колегії „Сакр Кур" у Парижі. Але від прислуги, головно від баби Северини, дівчинка навчилась української мови. Польської підучилась від бабуниних приятельок, з якими пані Теофіля говорила тільки по-польськи. Московської мови Естрелліта не чула. Її не вживали в селі, а в домі вдови по польському повстанцеві не було кому з нею говорити.

Від Марусі досить швидко Естрелліта вивчила пісеньки: „Дощик", „Огірочки", „Журавлика" тощо. Марусю навчила Естрелліта подібних французьких пісеньок.. Годинами виспівували рефрен французької пісеньки, що наслідує дзвіночки: „Дін,ден, дон!"

Аж баба Северина крутила головою:

— Ач, розкумкалися, як жабки на дощ! Ану, гиля! На ставок, коли заманулося жабок удавати!

На Різдво, коли святкували Естреллітині іменини, бабуня, щоб зробити внучці особливу радість, запитала її: чого б вона собі бажала, що їй подарувати?

— Подаруйте мені, бабуню, Марусю. Хай буде вона мені за сестричку. Але за справжню. Хай живе у нас, хай спить зі мною, хай буде завжди у нас!

Довелося докладно вияснити, хто така Маруся, де та як я пізнала її. Покликали Северину, яка прийшла урочисто, з мережаною хусткою в руках і в новому шовковому очіпку. З усіх слуг у маєтку одна тільки Северина не цілувала руки пані дідички. Зате ніхто, крім пані дідички, не називав бабу — Северцею. Наслідком Естреллітиного прохання було те, що Маруся переселилася до панського будинку, жила з Естреллітою, вчилася французької мови, одержала дозвіл вільно й без ніяких перешкод ходити до бабусі Северини.

І от: стали минулим і Маруся, і бабуня Северина, і стара оселя. Все зникло, як сон..."

На цьому вривається волинська казка Наталени Королевої. Не сповнилось їй п'яти років, коли померла бабуня Теофіля. Патер Гавденцій повідомив про це дядька Евгеніо, і той вибрався в Україну, до Борок Великих, по Естрелліту.

ОКУЛЯРИ ЧОРНІ І РОЖЕВІ...

Окуляри чорні і рожеві,
Вас мені носити не з руки.
Знаю я: потрібні читачеві
Кров'ю серця писані рядки.

Так воно в поезії і в прозі.
То чому ж, бува, здригне рука
І заб'ється серце у тривозі,
Мов загроза виникла яка?

Це тому, що досі не знайшов я
Пристрасних,
мов полум'я рядків.
Це тому, що вогнепальна зброя
Мусить бути в арсеналі слів.

Треба вміти відгадати друга,
Непомильно ворога знайти,
Щоб на серце не лягла осуга,
Щоб у серці запал зберегти.

Л. ДМИТЕРКО

РОСІЙСЬКИЙ КОЛОНІЯЛІЗМ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВЦІ У БРЮССЕЛІ

(Закінчення зі стор. 2)

кою літературою, а таких є багато, приймають Шевченка за російського письменника (Шевченка засуджено за його патріотичні українські твори і заслано в Азію в 1847 р., з забороною писати і малювати).

Поміж численними журналами й іншими періодиками у російській мові тяжко знайти бодає один примірник в мові українського чи іншого не-російського народу, які тепер належать до СССР. За приклад головно беремо Україну, бо ця „незалежна" совєтська республіка, нараховуючи більше як 43 мільйони населення і маючи територію більшу за Францію, займає друге місце в структурі СССР після російської СР. Вага України під оглядом економічним, політичним, стратегічним і культурним, зокрема боротьба українського народу за свою незалежність, віддають Україні ключеву позицію не тільки в складі СССР, але й в цілій Східній Европі.

*

Що ж сказати про інші республіки, яких не бачимо в совєтському павільйоні? Нема балтійських країн, тобто Литви, Латвії і Естонії, нема Білоруси, Грузії, Вірменії, Азербайджану, Туркестану, Киргизії, Узбекістану, Казахстану ,Таджикістану і Молдавії. Всі ці республіки начислюють понад 100 мільйонів не-російського населення. Ці народи заховано в павільйоні,і ніхто не знайде ніякої географічної мапи із статистичними даними, що вияснювала б етнічний склад народів СССР. А дуже корисно було б мати таке зіставлення. Єдина Росія виходить всій своїй повноті поміж народами Союзу. Інші народи зведено до ролі статистів чи представників фолкльору. Організатори павільйону дійсно мали за ціль, і то головну, створити враження, що СССР — це ніщо інше, як Росія!

*

В артистичній ланці слід вказати на декілька вийнятків, зокрема, на приявність українського ансамблю пісні й танцю та виступи артистів із різних інших республік під час совєтської прем'єри. Прибуття українського ансамблю становить окрему сторінку, бо після концертового турне Української Республіканської Капелі Кошиця, що її вислав був Український Національний Уряд у 1928 р. до країн Західньої Европи, ні одна українська артистична група не виїжджала дотепер свобідно із совєтської території.

Що ж було причиною, що Москва дозволила виїхати ансамблеві Української Совєтської Республіки? Можна припускати, що московські можновладці уступили вимогам України і домаганням совєтської зовнішньої політики.

Пригадаймо собі, бодай коротко, розмову Сталіна з Рузвелтом на конференції в Ялті. Тоді Сталін сказав, що „його становище в Україні трудне і непевне і що вислід голосування в користь прийняття України до ОН було основним, щоб зберегти об'єднання" (Дивись: Стетініюс: „Roosevelt et les Russes a la conference de Yalta", p. 169).

Одначе, треба вказати на те, що дотепер не вислано ні одного представника українського уряду з Києва до Брюсселю ,щоб він супроводив той ансамбль або заступав Україну на виставці. Сюди не прибув також ні один український письменник чи журналіст, який репрезентував би свою країну. Її представниками є всюди москалі. Таку саму тактику застосовується до всіх інших неросійських народів СССР.

Коли порівняти ці т. зв. незалежні республіки з англійськими „домініями" чи французькими „мандатами", то доводиться ствердити, що вони мають більше незалежности і свободи, ніж Україна, Білорусь, Грузія, Литва і ін. „Колоніяльна" Франція відступила у своєму павільйоні окрему частину для Альжиру. Така сама „колоніяльна" Бельгія збудувала окремий павільйон для Конго і зорганізувала програми для нього. Всі американські „стейти", які в дійсності є тільки адміністраційними одиницями ЗДА, мали для себе окремі дні в американському павільйоні. Навіть Насер приділив окреме місце для „сирійської провінції" Об'єднаної Арабської Республіки ... Тільки СССР не присвячує найменшої уваги тій чи іншій із своїх „незалежних" і „рівноправних" республік. Ба що більше, москалі постаралися заперечити різнонаціональні бабагатства і вписали їх виключно в рахунок російської нації.

*

Гасла самовизначення народів, національної свободи і рівности служать у большевицькій пропаганді тільки на експорт за куртину, за якою ховається старий царський імперіялізм, заступлений тепер совєтським загарбництвом. На 19-му з'їзді російської комуністичної партії в жовтні 1952 р. Сталін говорив до чужинецьких делеґатів: „Тепер буржуазія віддає за доляри права і незалежність націй. Прапор національної незалежности викинено поза кордони... Представники комуністичної і демократичних партій! Ви мусите підняти цей прапор, якщо хочете зберегти керування нацією".

Б. К-а

ВІЩУВАННЯ СТАРОГО ДУБА

Так називається нова п'єса на дві відслони, що її написала п. Л. Ласовська для Дитячого Клюбу при Союзі Українок Арґентини (СУА), і що її двічі виставлено з участю дітей „Рідної Школи" Філії „Відродження" на Мунро — раз у приміщенні Філії, на Святі Лесі Українки 17-го серпня, а вдруге у сальоні Централі „Просвіти" — 31-го серпня, — обидва рази з великим успіхом: і малі і дорослі глядачі були захоплені й зворушені. Авторку викликувано після вистави на сцену.

Наш убогий репертуар дитячого театру збагачено твором, що, певно, ще багато разів виставлятиметься по всіх усюдах, де тільки в нашій діяспорі знаходяться можливості для дитячих вистав, особливо ж з нагоди святкувань пам'яті Лесі Українки.

У першій відслоні кілька дітей, Миколка, Петрик, Ганнуся і Марійка, відвідують маленьку Лесю і жартують між собою. Леся висловлює бажання йти в ліс збирати квіти. При цій нагоді Миколка оповідає про старого дуба, що знаходиться в лісі і розмовляє з тими, хто вміє вгадати його літа. Інші діти не вірять цій казці, але Леся, поетична душа, загоряється бажанням знайти той дуб і поговорити з ним. Друга відслона відбувається вже в лісі перед старим дубом. Інші діти заглиблюються в ліс і залишають Лесю саму. Леся відгадує, що дубові вже тисяча років, і тоді з-за дуба виходить старезний дід, і віщує Лесі велике щастя — „щастя великих і безсмертних", але, щоб його мати, треба багато витерпіти разом із своїм народом. Треба вміти носити терновий вінок. Поблизький терновий кущ відразу пропонує Лесі вінок із свого галуззя, але Леся його не хоче, він „надто колеться". Та дуб умовляє її — це „твоє призначення". Тільки з тим вінком зможе Леся осягнути велике завдання — словом і піснею збудити лицарський дух українського народу, приспаний його ворогами. З'являється ще й зозуля, яка дарує Лесі перо з свого крила, щоб вона ним писала, і провіщає, що терновий вінок зміниться колись у інший — у вінок слави. Але тепер треба його носити, як несе його понині ввесь український нарід. Було б не гоже від нього відмовитися. І Леся приймає вінок, і старий дуб її благословляє, наказуючи їй завжди пам'ятати, що вона — Українка, Леся Українка. Тоді засвічується й виходить яскрава зірка — зірка Лесі Українки, яка запевняє її, що завжди їй світитиме, все її життя. Леся нею захоплюється:

Які в тебе ясні очі!?

Зірка: — Це очі, якими ти все бачитимеш.

Леся: — Ти вся сяєш!

Зірка: — Це сяйво, яким ти ясні́тимеш!

Коли приходять інші діти, Зірка трохи віддалюється, залишаючись їм непомітною, але не зникаючи з Лесиного поля зору, і коли нарешті діти уводять з собою Лесю до села, Зірка поволі йде за ними:

— Іди щаслива! Я йтиму за тобою. Йтиму завжди ...

Сценічне оформлення п. В. Ласовського було дуже ефектовне, вбрання і ролі якнайкраще підібрані. Але особливо вдатно були підібрані ролі маленької Лесі, яку грала Ірця Ольщанецька — кращої маленької Лесі не можна, мабуть, мати! — та старого дуба якого ролю відіграв дуже імпозантно п. Ольшанецький, батько Ірці. Петрика грав Л. Ласовський, Миколку — Ю. Демидович, Ганнусю — С. Деркач, Марійку — Г. Качан, Зірку — О. Рудик, Тернину — С. Рудик, Зозулю — С. Мельничук.

Виставу попередила гарна промова Жданчика Ласовського від Дитячого Клюбу до всіх присутніх гостей, великих і маленьких, та вступне слово п. К. Клавдії Курилець, яка дала короткий перегляд життя Лесі Українки, а також деклямації творів Лесі Українки, які виголосили В. Курилець, М. Зінько, І. Касіянчук, О. Грицай, К. Гузар та Г. Демчук.

С. ДО.

З наших буднів

ЧАРИ БЕЗ ЧОРНОКНИЖНИКІВ

Ветеран „Веселого Львова" і улюбленець публіки, Юрій Лаврівський, співав недавно під зоряним небом Союзівки таку пісеньку:

Якби я мав чорнокнижника [владу,
Я б чуда робив, змінив би світ.

А, однак, і без влади чорнокнижників діються на Союзівці всякі чуда-дива. Звичайно, я не маю на увазі того всього, що відбувалося по забаві під зоряним небом, під впливом чарів місяця. Тут я маю на думці справи ширшого, так сказати, громадського характеру.

Коли я подивився на святочне відкриття Тенісового турніру в дні 30-го серпня, з промовами і заприсяженням змагунів, з відіграванням національних гимнів і піднесенням прапорів, — то попросив найближчу сусідку, щоб мене трохи потрясла і збудила, бо мені здалося, що все те, — сон, не жива дійсність!

Бо й справді: там, де ще два роки тому шелестіла американська тирса, буяло дике зілля і скакали зайчики бистроногі, — тепер стоять два модерні, прекрасно влаштовані тенісові корти, з усіми вигодами, включно з водою, штучно охолоджуваною! — заслуга невтомного пана Берізки.

А на кортах — десятки молодих ентузіястів „білого спорту" з Америки і Канади змагаються за першенство Української Спортової Централі! Дійсно вам може здаватися, що в цю сферу замішані якісь чорнокнижники чи інші маґіки...

З ювілейних книг та календарів „Свободи" знаємо, що союзові батьки завжди були люди поступові, що йшли з духом часу, і честь їм за те! Та якби так ще десять років тому, сказав їм хтось, що вони будуватимуть скитальцям тенісові й відбиванкові майданчики, то той „хтось" міг би був тоді почути і такс слівце, як: „Ю крейзі!"

А нині?... „Я бачив, з яким захопленням приглядалися старі піонери фізкультурним витівкам молодого покоління! Я чув, як достойний сеньйор союзового руху, гідно сповняючий обов'язки господаря під час „великого вікенду", п. Роман Слободян, сказав на марґінесі змагань:

— Вел, та воно все має свою вартість, і наші мільйони, і бонди, і морґеджі, та мені здається, що найбільшою заслугою Батька-Союзу буде те, якщо ми потрапимо затримати і зберегти оцю нашу молодь. А такі змагання показують, що ми є на добрій дорозі.

Коли я потім переповів це керівникові Турніру, інж. Богданові Ракові, то в пана інженера аж очі засвітилися:

— А бачите, — сказав, — з такими людьми, як Галичин і Слободян, можна все зробити, тільки треба знати як! Слухайте, містер, — помахав мені пальцем, — я вас запевняю, що тут, на Союзівці, ще відбудеться перша Всеукраїнська Спортова Олімпіяда в ЗДА! Не забудьте і запишіть собі, що я вам це сказав!

Інж. Богдан Рак людина з ідеями, але й з характером. Якщо він таке сказав, то відав, так і станеться.

Та поки ще буде ця Олімпіяда, в найближчу неділю, 14 вересня, будемо свідками іншої спортової сенсації: відбиванкових змагань „Олдбоїв" УСК-у і хору „Думка"! Цей небувалий змаг відбудеться на Українському Селі,в рямцях великого „Пікніку - Обжинок", що його влаштовують спільно хор „Думка" і 64-й Відділ Союзу Українок. Справді була б більша сенсація, якби так позмагалися на зеленій мураві пані з 64-го Відділу з „думкарями"... Як мене інформують, 64-ий Відділ готовий був виступити до бою, але співаки не мали відваги ставити чола такій ударній команді!

Ікер.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ УПРАВИ СВУ

У „Свободі" ч. 160 з 21-го серпня 1958 р. надруковано, за журналом „Місія України", замітку „Українська Національна Ґвардія об'єднується із Спілкою Визволення України", в якій було подано також склад реорганізованої Головної Управи СВУ. В Управі серед інших прізвищ було назване і моє. Щодо мене, то тут певно трапилась якась помилка, бо ще в січні 1956 р. я відійшов від активної праці в СВУ й з того часу не належу до її керівних органів.

О. Запорожець.

Ню Йорк, 7. вересня 1958 р.

Директор бюджету передбачає дефіцит в сумі 12-ох більйонів

Вашингтон. — Директор бюджетового бюра Моріс Г. Стенс заявив на пресовій конференції, що дефіцит в фінансовому році 1958-1959 становитиме 12,200,000,000 долярів, бо значно зростуть видатки, а зменшаться прибутки державної скарбниці внаслідок господарської рецесії. Видатки мають виносити на 5,300,000,000 долярів більше, як передбачалося в січні ц. р., це значить, що будуть становити 79,200,000,000 долярів, а прибутки зменшаться на $7,400,000,000 і виноситимуть в році 1958/1959 — тільки $67,000,000,000. Стенс твердить, що 60 відсотків дефіциту спричинить рецесія, а 40 його відсотків буде внаслідок збільшення видатків федеральної скарбниці.

Ісляндія скаржитиме Англію перед Об'єднаними Націями

Рейкіявік. — Ісляндський уряд заповів, що вона передасть свій спір з Англією за риболовлю на Форум Об'єднаних Націй. Ісляндія обстоює своє право на проголошення 12-милевої прибережної смуги „територіяльними водами" з забороною чужинецької риболовлі всередині того морського пояса. Ісляндія скаржиться, що Англія не тільки не визнала того ісляндського проголошення, але вислала свої воєнні кораблі для охорони своїх рибальських тральщиків, що ловили рибу на ісляндських водах, та що англійські два тральщики свідомо намагалися наїхати на куди менші і слабші ісляндські прибережні поліційні човна, які намагалися перешкодити англійській риболовлі. Ісляндія домагається, щоб ОН зайнялись складенням нового морського законодавства.

БУДУЮТЬ ЕЛЕКТРІВНЮ, ЯКУ ПОРУШУВАТИМЕ СОНЯШНА ЕНЕРГІЯ

Вашингтон. — Представник фірми „Вестінґгавз" повідомив, що вдалося збудувати електрівню, яку порушують соняшні промені. Д-р Пітер Каструччіо заявив, що майбутні колоністи на Місяці при допомозі цієї електрівні продукуватимуть воду, кисень та інші матеріяли, потрібні для життя на цій мертвій тепер пляанеті.

ПРАЦЯ
HELP WANTED FEMALE

Потрібна ЖІНКА
для праці продавчині
в крамниці-цукорні (Кендієтор)
Зголошуватися
між 6-ою і 8-ою год. по полудні
телефоном в Ню Йорку:
ORegon 4-9576

BUSINESS OPPORTUNITY

КРАМНИЦЯ із цілісним приладдям та солодощами, навпроти української школи, до продання.
Добре місце.
208 East 6th Street
New York City

REAL ESTATE

EAST BRUNSWICK, N. J.
CEDAR KNOLLS
RIVA Ave. FARRINGTON LAKE
Виїмкові купна: тільки в обмежений час; (4) чудові площі в тіні дерев. Продається по надзвичайних цінах.
ГАЗ — ВОДА — ВИГОДИ
W. J. Connolly
TAlbot 1-9150

NEW
GREEN PINE ESTATES
Плянована оселя з озером.
Чудові лісові і очищені парцелі. 100 × 200 Ft. парцелі поч. від $ 695: Три акри парцелі поч. від $ 2 490. — Це є ціни перед відкриттям, які будуть скоро підвищені. — Всі парцелі мають озеро і право купання — фронт при Paved Roads — кілька биля площ. Полювання і риболовля, крамниці і розривки у Freehold. Легкі сплати.
Зайдьте цієї суботи, неділі 11-5 Drive to Freehold, N. J., then 9 m. Southwest of Freehold on Rt. 537.
GREEN PINE ESTATES
713 So. Orange Ave., Newark, N. J.
OL 3-3768; ES 2 8535; HU 4-4034

RESTAURANT

GRIPSHOLM
RESTAURANT
324 East 57th Street, N. Y.
Найліпше шведське
SMORGASBORD
Перекуски — Коктейлі — Обіди
Відкрито: кожного дня.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

MISCELLANEOUS

FIORE'S — свіжо видобуте в копальні „Снис вугілля". Найбільше вуглеве місто в місті. Одна величина — докладно вмите. Дає довше тривале тепло. На бажання забезпечений бюджетовий плян.
FIORE BROS., 40 La Salle St.
Staten Island 3, N. Y.
GIbraltar 2-5900

ГРИБИ
Імпортовані
з ПОЛЬЩІ і РОСІЇ.
Різні — Цілі — В частинах.
Приступні ціни.
KIRSH MUSHROOM
168 Rivington St., NYC.
Tel.: GR 3-5393

Не чекайте аж Вам забракне! Зробіть запас вже тепер на неділю. Доставляємо даром!
Hempstead і Околиця
Телеф.: IVanhoe 3-1888
WALTER PODBIELSKI
LIQUOR STORE
Всі популярні марки. Заграничні і домашні лікери, вина.
141 Westbury Blvd.
Hempstead, L. I.

Mercury UTC — PARCEL & TRADING CO.
80 East 7th Street
NEW YORK CITY 3, N. Y.
Tel.: ORegon 4-3930

ВИСИЛКА ПАЧОК до всіх країн Европи
ФАХОВО — СОЛІДНО — СКОРО.
ВИСИЛКУ І МИТО ПЛАТИТЬСЯ ТУТ.
Летунською поштою до 8-10 днів.
Маємо на складі ГУРТОМ І ДЕТАЛІЧНО такі товари: ШКІРУ м'яку і тверду — ХУСТКИ швайцарські, японські, аргентинські та інші. — МАТЕРІЯЛИ вовняні імпортовані і місцеві — ПОЛОТНА — ВСИПИ — ОКСАМИТИ СТРУКСИ та ін. — МАШИНКИ до стриження — БРИТВИ та НОЖИЦІ — також німецькі ДІЯМАНТИ до різання скла у великому виборі.
— ЦІНИ НИЗЬКІ —
Крамниця відкрита:
ЩОДЕННО — від 9-ої рано до 8-ої вечора,
у НЕДІЛЮ — від 9-ої рано до 4-ої по пол.

ПАЧКИ до всіх країн Европи
без МИТА ...
ВИСИЛАЄМО — ХАРЧІ, ОДЯГ, ВЗУТТЯ, МАШИНИ, АКОРДЕОНИ і багато інших речей.
НАЙНОВІШІ ЛІКИ
Найнижчі ціни. — На бажання висилаємо каталоги.
Також ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ.
S. DZIAKIEWICZ AGENCY
860 So. Broad Street TRENTON 10, N. J.
Телеф.: EX 4-9559
Бюро відкрите ЩОДЕННО — до год. 7-ої веч.
в СУБОТИ — до год. 3-ої по пол.

KARS
Теле-технічний склад імпортованих товарів
218 E. 14th Street
NEW YORK 3, N. Y.
Над входом великий годинник "K A R S".
НА ВІДКРИТТЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ!
Валізкові машинки до писання з 5-літньою гарантією .... $ 51.95
Рівнож бюрові портативні машинки на українській і англійській мовах .... $ 79.95
Найбільша випродажа німецьких короткохвилевих радіо-апаратів, моделів 1958 р., з грамофоном і без, від — $ 51.95.
TELEFUNKEN, GRUNDIG, BLAUPUNKT — від $ 69.95.
Портативні телевізори — від $ 89.95.
Фотографічні апарати LEICA, RETINA, CONTAX і другі від — $ 21.95.
Тільки у нас звуко-записуючі машини "TAPERECORDER" — фірми PHILLIPS.
В нашім ювелірнім і теле-технічнім відділі — СОЛІДНА І ФАХОВА ОБСЛУГА.

ВИСИЛКА ПАЧОК і ГРОШЕЙ
до всіх країн ЕВРОПИ
Полагоджуємо:
ФАХОВО — СОЛІДНО — СКОРО
ВИСИЛАЄМО: одежу, взуття, мануфактуру, шкіру, харчі, ліки, годинники, акордеони, машини до шиття і т. п.
Для вигоди клієнтів маємо на складі всякого рода матеріяли, шкіру, хустки, всипи, бритви, машинки до стриження волосся, діяманти до різання скла.
— ЦІНИ ФАБРИЧНІ. —
Пачки переслані поштою, полагоджуємо впродовж 24 годин
Бюро відкрите КОЖНОГО ДНЯ, крім неділі, від год. 9-ої рано до 7-ої вечора.
Адреса:
ADRIA AGENCY
Gift Parcels Service
176½ MARKET STREET PASSAIC, New Jersey
Tel.: GRegory 2-6387

✝

З глибоким смутком повідомляємо, що в дні 10-го вересня 1958 р. по короткій, важкій недузі, упокоївся в Бозі, НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ і БАТЬКО,

св. п. д-р Олександер
ДЕРЕШ — НИКОЛИШИН

ЗАУПОКІЙНІ ПАНАХИДИ відправляться в СУБОТУ, дня 13-го ВЕРЕСНЯ 1958 р., в год. 8-ій вечора, в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться в ПОНЕДІЛОК, 15-го ВЕРЕСНЯ 1958 р., в год. 9-ій рано, з похоронного заведення до церкви св. Юрія в Ню Йорку, звідсіля на цвинтар Святого Хреста в North Arlington, N. J. при Ridge Road.

Горем прибиті:
ІРИНА — дружина
ЛІДІЯ і ВОЛОДИМИРА — доні
ЗЕНОН КОЗАК і ЄВГЕН ШИПАЙЛО — зяті
ХРИСТИНА, ЮРІЙ, АНДРІЙ і РОМАН — внуки

✝

Ділимося сумною вісткою з нашоюРіднею, Приятелями і Знайомими, що в дні 10-го вересня 1958 р., відійшов від нас у вічність, після важкої недуги, НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БРАТ, БАТЬКО І ДІДУСЬ,

св. п. д-р Олександер
ДЕРЕШ — НИКОЛИШИН

Покійний нар. 23-го березня 1892 р. в Добрянах, повіт Стрий. — Член УГА і учасник Визвольних Змагань чудом урятувався від розстрілу під Одесою і, перейшовши пішком Україну, вернувся до Галичини. Закінчивши тут правничі студії, працював адвокатом в Долині, де брав провідну участь в усіх проявах українського національно-громадського життя. В'язень большевицької тюрми в 1939 р., вийшовши, виїхав до Німеччини, звідкіля емігрував в 1952 р. до ЗДА.

Людина великого серця, примірний і дбайливий муж і батько, великий любитель природи, взірцевий повний енергії і посвяти громадянин, був кожночасно на висоті всіх своїх завдань і таким залишиться назавжди в наших серцях.

В безмірному смутку:
ДРУЖИНА, ДІТИ, ЗЯТІ І ВНУКИ
брат д-р ПЕТРО ДЕРЕШ з родиною
о. МИКОЛА ДЕРЕШ з родиною

Іван ВУЙКІВ
Знана
УКРАЇНСЬКА
ФУТРЯНА ФІРМА
виконує на замовлення
НОВІ ФУТРА
і перемодельовує преходжені футра по найновіших фасонах.
Приймає футра на ПЕРЕХОВАННЯ-STORAGE.
Відбір і доставка на місце.
J. WUJKIW, Inc.
MANUFACTURING FURRIER
111 E. 7th Street
New York 9, N. Y.
Tel.: SPring 7-8710

● Методистський проповідник в Галф порті, Міссісіпі, Кленнон Кінґ вирішив, не виходячи з церкви, постити й молитися доти, аж поки в стейті Міссісіпі хоч одна негритянська родина не буде старатися про інтеграцію школи. Проповідник Кінґ сказав, що по його боці стоять президент Айзенгавер, Конґрес і американська армія.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ВИСИЛКА ПАЧОК до всіх країн Европи й других
Користуйтесь услугами ВІДПОВІДАЛЬНОЇ, ВВІЧЛИВОЇ І СКОРОЇ ФІРМИ
GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.
(Licensed by the USSR)
135 West 14th St. — NEW YORK 11, N. Y. — Tel.: CHelsea 3-2583
НАШІ ВІДДІЛИ:

132 Franklin Ave. HARTFORD, Conn. Tel.: CHapel 6-4724	116 East 7th St. N. Y. C. Tel.: YU 2-0380	332 Fillmore Ave. BUFFALO 6, N. Y. Tel.: MOhawk 2674

900 Literary Rd. CLEVELAND 13, O. Tel.: TOwer 1-1461	11339 Jos. Campau DETROIT 12, Mich. Tel.: TOwnsend 9-3980	632 W. Girard Ave. PHILADELPHIA 23, Pa. Tel.: WAlnut 5-8878	308 W. Fourth St. BOSTON 27, Mass. Tel.: ANdrew 8-5040

По всі запити, що відносяться до висилки пакунків Вашим Рідним і Друзям, звертайтесь до наших досвідчених, ввічливих і уважливих керівників, які радо дадуть Вам всі необхідні інформації.
Наша велика фірма користується довір'ям тисячів задоволених клієнтів, гарантує на 100% доставу кожної посилки.
Кожну посилку висилається на протязі 48 годин і приходить на місце призначення через 6-7 тижнів (летунською поштою через 7-12 днів).
В крамницях вибір першоклясних харчових продуктів, мануфактурних виробів, шкіри, хусток на голову, взуття, годинників і т. п., по дуже низьких цінах.
Затямте, що ми є спеціялісти у всьому, що відноситься до висилки пакунків.

У ФІНЕКСІ В ПІДМІСЬКІЙ ЛІТНИСЬКОВІЙ ДІЛЬНИЦІ:
Около 1.800 родин закупило парцелі вартости понад 3.000.000 долярів. Богато із них відмовилися продати ті парцелі за подвійну ціну закупу.
Уявіть собі, скільки вартости принесе Вам парцеля із 10-ти акрів, яку Ви можете сьогодні закупити лише за 1,950.00 долярів, точно на захід від середини Фінексу у віддалі 30 миль.
Місто Фінекс є майже одиноке місто в світі, яке розбудовується дуже скорим темпом. Одні із найбільших індустрій, як: General Electric & Sperry Rand, вже будують тут свої фабрики, як рівнож й інші.
Крім цього, Фінекс із своїм гарним повітрям вже сьогодні є найкращим місцем для літників, також незаступимим для людей хворих на астму, легені і т. д.
Коли бажаєте дещо більше знати, прошу писати до:
ARIZONA INVESTMENT & REALTY CORPORATION
c/o W. J. KOWAL
3118 E. Bell Road R. R. # 2 Box 735, PHOENIX, Arizona

Your Paradise Valley Broker in Phoenix, Arizona.
Telephone:
WI 3-5362 WH 5-6974

We are booming and growing with Arizona.
Thanks to our many clients and friends.
Due to our business expansion we are located in our new offices at 3118 East Bell Road.
For our opening we are offering the following:
160 Acres — $ 95.00 per acre — 7 miles West of Buckeye
160 Acres — 125.00 per acre — 5 m. W. of Buckeye (With Well)
10 Acres — 149.50 per acre — West of Buckeye
10 Acres — 445.00 per acre — Moner Valley
5 Acres — 695.00 per acre — Cave Creek
5 Acres — 795.60 per acre — Pinnacle Peak
New Homes ranging from $ 6,700.00, $ 300.00 down, 6% on unpaid balance.
Our branch office in Michigan:
743 N. Melborn W. Dearborn 7, Michigan
Attention: Peter E. YOUNG, Manager

Farka Company
48 E. 7th St.
New York City
Tel.: GR 3-3550
УКРАЇНСЬКІ ВИШИВКИ.
КРАЙКИ у великому виборі.

РОЗШУКИ

Пошукую
ВАСИЛЯ ДЕМЯНЦЯ,
зі с. Гороховина, пов. Станиславів, виїхав до ЗДА приблизно 30 р. тому і мав би проживати на фармі. Хто знав би про нього або він сам, прошу зголоситися на адресу:
Amalia MYKYCEJ
1 Wyndham Street
Toronto, Ont., Canada

Пошукую
МАРІЮ БОРТКЕВИЧ
(дів. Білевська), народж. 1924 Золиця. Живе в Австралії. Маю листа від мами. Прошу писати до:
Mary BUCZAK
1749 Franklin Avenue
Eat Meadow, N. Y., USA

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

ХВОРІ, НЕ ТРАТЬТЕ НАДІЇ

НЕ ТРЕБА ДОВГО ЧЕКАТИ!
ЗАЖИЙТЕ ЩЕ СЬОГОДНІ ЗІЛЛЯ д-ра Н. МІЛЛЕРА, а вже завтра почуєтесь краще.
Зілля це не вариться, ані не запарюється, а вживається його в природнім виді так, як є у пачці. Тим то воно таке помічне й корисне.
Всі, що хворіють на недугу шлунка, як кваси шлунка, ґази, запір, нестравність, відбивання, завороти голови, біль у крижах, короткий віддих, жіночі недомагання, гемороїди, ревматичні болі й інші недомагання, повинні ще сьогодні зажити зілля Д-ра МІЛЛЕРА, п. н.:
"J. M. L. Herb Compound # 6"
а вже завтра почуєтесь краще. Зілля це повинно находитися, як перша поміч, у кожній хаті.
Ціна одної пачки, враз із поштовою пересилкою $ 6.85. Якщо бажаєте зробити своєму приятелеві вартісний ДАРУНОК, тоді дві пачки тільки $ 10.00 з пересилкою.
Висилаємо також наше зілля до всіх країн ЕВРОПИ.
Пишіть зараз, долучаючи чек, або Money Order, на адресу:
THE MILLER CO., Inc.
Dpt. 41, 790 Broad Street
NEWARK, N. J.

PHILLIPS
FUNERAL HOME
79-02 Metropolitan Ave.
Middle Village, L. I.
Охолоджуване заведення.
Каплиці по всіх районах.
John J. Phillips, Licensed Manager
TW 4-8389

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх.
Обслуга чесна і найкраща.
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
Контрольована температура.
Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ВПЕВНІТЬСЯ,
що Ваша
ДАРУНОК-ПОСИЛКА
до КРАЮ є
100% забезпечена
Коли висилаєте свій пакунок впевніться, що висилаєте його через авторизовану фірму і вимагайте доказу забезпечення.
Це є у Вашому найліпшому інтересі посилати через відповідальну фірму, яка є в бизнесі понад 25 років. Ми гордимося нашою ввічливою, доброю, уважною і скорою обслугою.
Пакунки одержані поштою, полагоджується і числається рахунок до 24-ох годин.
Зайдіть до одного з наших бюр і жадайте, щоб керівник показав Вам посвідчені відбитки нашої забезпеченевої поліси "from Door to Door".
GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.
Пишіть або телефонуйте за найновішим інформаційним каталогом.
716 Walnut Street
PHILADELPHIA 6, Pa.
Tel.: WAlnut 5-3455

1991 Broadway
New York 23, N. Y.
Tel.: LYceum 5-0900

4102 Archer Avenue
Chicago 32, Ill.
Tel.: FRontier 6-6399

1313 Addison Rd.
Cor. Superior Ave.
& E. 71st Street
Cleveland 3, Ohio
Tel.: UTah 1-0807

390 West Broadway.
So. Boston 27, Mass.
Tel.: ANdrew 8-8764

6446 Michigan Ave.
Detroit 10, Michigan
Tel.: TAshmoo 5-7560

683 Hudson Ave.
Rochester, N. Y.
Tel.: BAker 5-5923

263 Market Street
Newark 2, N. J.
Tel.: MArket 3-1968

346 — 3rd Ave.
Pittsburgh 22, Pa.
Tel.: GRant 1-3712

ЗБІЛЬШЕНІ ДИВІДЕНДИ!
$3\frac{1}{4}\%$ РІЧНО
кредитоване, або платне 2 рази в рік.
ПОЧАВШИ 1-го СІЧНЯ 1958 р.
- Ощадності, забезпечені до $ 10,000.
- Гроші, одержані до 15-го вересня, будуть процентувати нові дивіденди, від 1-го вересня.
- Радо приймаємо нові конта, від $ 1.00 вгору.

IRVING SAVINGS
and LOAN ASSOCIATION
126 MARKET ST. (бл. MAIN) PATERSON, N. J.
Відкрито ЩОДЕННО — від 9-ої рано до 3-ої по полудні
Також у П'ЯТНИЦІ — від 6-ої до 8-ої вечора
ДЛЯ ВАШОЇ ВИГОДИ:
ОЩАДНОСТЕВІ КОНТА — РІЗДВЯНІ ОЩАДНОСТІ — ВАКАЦІЙНІ — ГІПОТЕЧНІ ПОЗИЧКИ — ПОЗИЧКИ НА ПОЛІПШЕННЯ ДОМУ — ПОДОРОЖНІ ЧЕКИ — ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ — ПРИЙМАННЯ РАХУНКІВ ЗА ГАЗ, ЕЛЕКТРИКУ І ТЕЛЕФОН — ВОГНЕТРИВАЛІ СКРИНЬКИ.

Навіть НАЙБІЛЬШЕ ХВОРІ
НЕ ПОВИННІ
ТРАТИТИ НАДІЇ
ВСЕ ХТОСЬ НАЙДЕТЬСЯ, ЩО ВАМ ПОМОЖЕ.
МОЯ ЦІЛЬ ПОМАГАТИ ХВОРИМ ВІДЗИСКАТИ СВОЄ ЗДОРОВ'Я ПРИРОДНИМ СПОСОБОМ
(ПРИРОДНЮЮ МЕТОДОЮ).
Часами одна консультація може Вас задовольнити.
Години прийнять:
ЩОДЕННО від 9-ої рано до 7-ої вечора.
В неділі і свята за попереднім зголошенням.
DR. JOSEPH MILLER, D.C., Ph.C.
790 BROAD STREET NEWARK, N. J.
TEL.: Mitchell 2-0773

СКОРО — ЛЕГКО
НАЙЛІПШЕ
ГРОШІ ДО КРАЮ
10 рублів — за $ 1.00
Оплата $ 5.00 за пересилку до $ 50.00
Експресова достава до 2-ох тижнів.
ПОВНА ГАРАНТІЯ.
ПОСВІДКИ ОДЕРЖАННЯ.
GRAMERCY
744 Broad Street
NEWARK 2, N. J., USA
Дозволено і забезпечено Департаментом Банків.

Поспішіть вислати Рідним і Друзям ПОСИЛКИ-ДАРУНКИ
Найбільш відповідальна фірма ВИСИЛКИ ПАЧОК до всіх країн Европи і других
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.
(LICENSED BY U.S.S.R.)
BROOKLYN, 1530 Bedford Ave., (cor. Lincoln Place.) Tel.: IN 7-6465 — IN 7-7272
NEWARK, N. J — 312-14 Market St., Newark, N. J. — Tel. MI 2-2452 — MI 2-1681
Відкрито в НЕДІЛІ — від 9-4 по пол.
Посилати можна ТІЛЬКИ НОВІ РЕЧІ (матеріяли, одіж, харчові продукти, ліки, машини до шиття, акордеони і т. п.). Достава пачок ґарантована, підпис відборця. Всі видатки і мито оплачується у бюрах фірми. Кожна посилка забезпечена.
Для вигоди клієнтів при бюрах нашої фірми є великий і різнородний вибір товарів найліпшої якости по уміркованих цінах.
Фірма відкрита: ЩОДЕННО, включаючи НЕДІЛІ від 9-ої рано до 6-ої веч., в СУБОТИ: від 9-ої рано до 4-ої по пол.
Бюро в НЮАРКУ відкрите тепер в НЕДІЛІ — від 9-ої рано до 4-ої по пол.
Бюро в НЮ ЙОРКУ при 2-ій Ave. відкрите кожної суботи і неділі: 9 рано до 4 п. п.
НАШІ ВІДДІЛИ:

78 — 2nd Avenue, NEW YORK 3, N. Y. ORegon 4-1540	11601 Jos. Campau Avenue, DETROIT 12, Mich. TOwnsend 8-0298	832 N. 7th Street, PHILADELPHIA 23, Pa. WAlnut 3-1747
651 Albany Avenue, HARTFORD, Conn. CHapel 7-5164	121 S. Vermont Street LOS ANGELES, Calif. DUnkirk 5-6550	1241 Ashland Avenue, CHICAGO 23, Ill. HUmbold 6-2818